

Met zijn onafscheidelijke boekenkist, symbool van een spectaculaire ontsnapping uit Slot Loevestein, werd Hugo de Groot onlangs opgenomen in de canon van de vaderlandse geschiedenis. Die keuze was terecht, want De Groot, of Grotius, zoals hij zich in zijn Latijnse boeken noemde, is de bekendste Nederlandse geleerde uit onze Gouden Eeuw. Hij schreef invloedrijke werken over het recht, de vaderlandse geschiedenis en de kerkelijke eenheid. Zijn studie over de vrije zee bood de Verenigde Oost-Indische Compagnie een rechtvaardiging voor de stichting van een handelsimperium in de Oost. Hij onderscheidde zich als dichter van Latijnse poëzie, werkte aan een omvangrijke Bijbelcommentaar en schreef tussen de bedrijven door ook nog eens duizenden brieven.

Deze correspondentie is de belangrijkste bron voor de kennis van Grotius' leven en werken. Zij vormt de basis voor een biografie over een geleerdenleven dat in het teken stond van strijd om vrede op politiek en kerkelijk gebied. Maar wie verdraagzaamheid predikt en die verdraagzaamheid met sterke overheidsdwang aan onwillige gelovigen oplegt, zal heftige tegenstand ontmoeten. Dat was ook Grotius' levenslot, zoals goed naar voren komt uit dit verhaal van zijn

loopbaan, familieleven, reizen, geleerde contacten, humanistische studies en verbeten polemieken. Op zijn bewogen zoektocht naar eendracht en orde oogste hij haat en minachting, maar ondertussen bouwde hij voort aan een geestelijke nalatenschap die hem blijvende en internationale roem bezorgde.

HENK NELLEN is medewerker van het Huygens Instituut (Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen). Van 1980 tot 2001 werkte hij aan de uitgave van de Briefwisseling *van* Hugo de Groot en publiceerde een reeks artikelen over De Groot.

De biografie is geschreven in opdracht van het Huygens Instituut met ondersteuning van het Prins Bernhard Fonds.